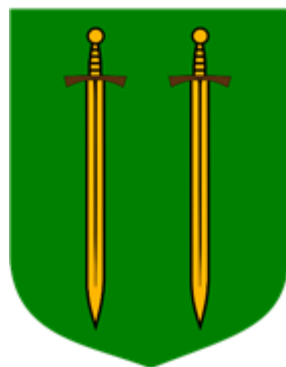

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
GMINY GRUNWALD
NA LATA 2019-2021**

Spis treści

Wstęp.....	2
I Uwarunkowania prawne	3
II Diagnoza środowiska i problemu	5
III Cel główny i cele szczegółowe	13
IV Zadania i realizacja Programu.....	14
V Przewidywane rezultaty	16
VI Odbiorcy Programu.....	17
VII Realizatorzy programu.....	17
VIII Źródła finansowania Programu	18
IX Monitoring i ewaluacja	18
Zakończenie	19

WSTĘP

Rodzina to najważniejsza i podstawowa komórka społeczna, jest pierwszym naturalnym środowiskiem człowieka. Rodzina stanowi fundament społeczeństwa. Jest społecznością powołaną do kształtowania życia jednostkowego, a jednocześnie stanowi podstawę życia społecznego. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, które kształtuje jego uczucia, postawy oraz wywiera ogromny wpływ na powstanie systemu wartości, norm i wzorców postępowania. Inne grupy społeczne czy instytucje, takie jak: szkoła, grupa rówieśnicza, różnorodne organizacje, kościół uzupełniają jedynie wpływ rodziny na dziecko. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Rola rodziny jako środowiska wychowawczego nie ogranicza się tylko do wczesnych lat życia dziecka, nie kończy się nawet wtedy, gdy dziecko jest już samodzielne, czy też zakłada własną rodzinę. Świat życia rodzinnego otacza człowieka i trwa przez całe życie. Rodzina wyznacza aspiracje i dążenia człowieka, kształtuje i rozwija sfery emocjonalne, postawy i zachowania. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstawaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą i niedostosowaniem społecznym.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się różnego rodzaju trudności i dysfunkcje, wymagają one podjęcia zintegrowanych, złożonych działań w oparciu o specjalistów oraz instytucji wspierających rodziny. Wszystko po to, aby poprawić funkcjonowanie rodziny i zapewnić dziecku warunki do prawidłowego rozwoju.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej szczegółowo określa zasady i formy pomocy rodzinom przeżywającym trudności, w tym m.in. nakłada na gminy obowiązek opracowania trzyletnich programów wspierających rodziny. Obowiązek ten powinien być realizowany przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich instytucji publicznych, organizacji pozarządowych a także innych organizacji, środowisk i osób realizujących zadania związane pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Grunwald na lata 2019 – 2021 powstał w oparciu o Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz stanowi kontynuację Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Grunwald na lata 2016 – 2018. Doświadczenie wynikające z realizacji poprzednich edycji programu utwierdza w przekonaniu, że podstawowe założenia gminnego programu wsparcia rodzin są aktualne i zasadne. Program przygotowano w oparciu o szeroką analizę środowiska lokalnego, a głównym jego celem jest wspieranie rodzin z terenu gminy Grunwald przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających ich prawidłowemu funkcjonowaniu. Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale także na całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej. Misja Programu w pełni wpisuje się w myśl: droga rozwoju społeczeństwa wiedzie przez rodzinę.

I Uwarunkowania prawne

Obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wynikający z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy.

Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r., poz. 1390);
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r., poz. 682 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r., poz. 1457 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r., poz. 2137);

7. Ustawa z dnia 29 lipca 2015 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r., poz. 1030 ze zm.);
8. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2017 r., poz. 1832 ze zm.);
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r., poz. 1860 ze zm.).

Priorytetowe kierunki zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Gminy Grunwald na lata 2019 – 2021 oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami działań zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie gminnym:

1) Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Grunwald na lata 2016-2026

Cel strategiczny 1. Kreowanie wysokiej jakości kapitału społecznego poprzez wsparcie grup defaworyzowanych w nurcie rewitalizacji społecznej, działania nastawione na rozwój zasobów ludzkich i promocja polityki prorodzinnej;

Cel Strategiczny 2. Wspieranie samoorganizacji mieszkańców w idei społeczeństwa obywatelskiego i rozwój działań w charakterze inicjatyw oddolnych;

2) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grunwald na lata 2017 – 2026

Cel Strategiczny 1. Wspieranie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz zapobieganie ubóstwu i marginalizacji rodzin;

Cel Strategiczny 2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i niezaradnych życiowo;

Cel Strategiczny 3. Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz utrzymanie bezpieczeństwa publicznego;

Cel Strategiczny 4. Wspieranie osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin w integracji oraz funkcjonowaniu w lokalnym środowisku;

Cel Strategiczny 5. Tworzenie warunków do rozwoju różnych form aktywności społecznej oraz wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego

II Diagnoza środowiska i problemu

Podstawą do określenia sytuacji rodzin na terenie gminy Grunwald oraz zaplanowania działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest charakterystyka społeczno-demograficzna zawarta w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Grunwald na lata 2017-2026* oraz analiza bieżących danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Grunwald.

Gmina Grunwald to gmina wiejska. Należy do województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu ostródzkiego. Na koniec 2017 roku gmina Grunwald liczyła 5 705 mieszkańców z czego 49,1% stanowiły kobiety, a 50,9% mężczyźni. W gminie przeważają osoby w wieku produkcyjnym – 62,8% mieszkańców, drugą pod względem liczebności grupą jest ludność w wieku przedprodukcyjnym – 21,7%, natomiast najmniejszą grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym – 15,5%.

Obraz liczby ludności w gminie Grunwald przedstawia się następująco.

Tabela 1 Liczba mieszkańców gminy Grunwald według wieku w latach 2015-2017

Liczba ludności	2015	2016	2017
Wiek przedprodukcyjny	1 290	1 261	1 240
Wiek produkcyjny	3 684	3 629	3 583
Wiek poprodukcyjny	808	845	882
Ogółem	5 782	5 735	5 705

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych) www.stat.gov.pl

Powyższe dane ukazują, że liczba ludności w gminie Grunwald systematycznie maleje. W porównywanych latach liczba ludności zmniejszyła się o 77 osób. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w gminie Grunwald w 2017 roku wynosiła 3 583 i uległa znacznej zmianie w stosunku do roku 2015. Nastąpił spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym o 101

osób. Systematyczny spadek liczby osób występuje także w grupie mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2015 liczba osób wieku 17 lat i mniej wynosiła 1 290, a w roku 2017 – 1 240 osób. Odwrotna relacja występuje w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku powyżej 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i powyżej) stale rośnie i na koniec roku 2017 wynosiła 882. Nastąpił wzrost o 74 osoby. Reasumując zauważa się malejący udział w populacji gminy dzieci, młodzieży i osób w wieku produkcyjnym oraz rosnący udział osób starszych.

Gmina Grunwald ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 24. W 2017 roku urodziło się 67 dzieci, w tym 44,8% dziewczynek i 55,2% chłopców. Zgonów odnotowano 48. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,97 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz porównywalny do współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W gminie Grunwald w 2017 roku na 1000 mieszkańców pracowało 61 osób. Wśród wszystkich pracujących ogółem, 63,9% stanowiły kobiety, a 36,1% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Grunwald wynosiło w 2017 roku 17,3% (23,4% wśród kobiet i 12,3% wśród mężczyzn). Na koniec 2017 roku 18,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Grunwald pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 38,7% w przemyśle i budownictwie, a 14,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,7% pracowało w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Punktem wyjścia do określenia celów Programu Wspierania Rodziny na kolejne 3 lata dla gminy Grunwald jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Grunwald.

Pomoc udzielana osobom i rodzinom ma na celu przezwyciężenie ich trudnej sytuacji życiowej, której sami nie są w stanie pokonać. GOPS Grunwald w roku 2017 realizując zadania z zakresu pomocy społecznej udzielił pomocy i wsparcia 562 rodzinom, w których przebywało łącznie 1 880 osób (dane na dzień 31.12.2017 r.)

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych pomocą GOPS Grunwald (łącznie z pracą socjalną) w latach 2015-2017 z podziałem na liczbę dzieci.

Tabela 2 Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2015-2017 z podziałem na liczbę dzieci

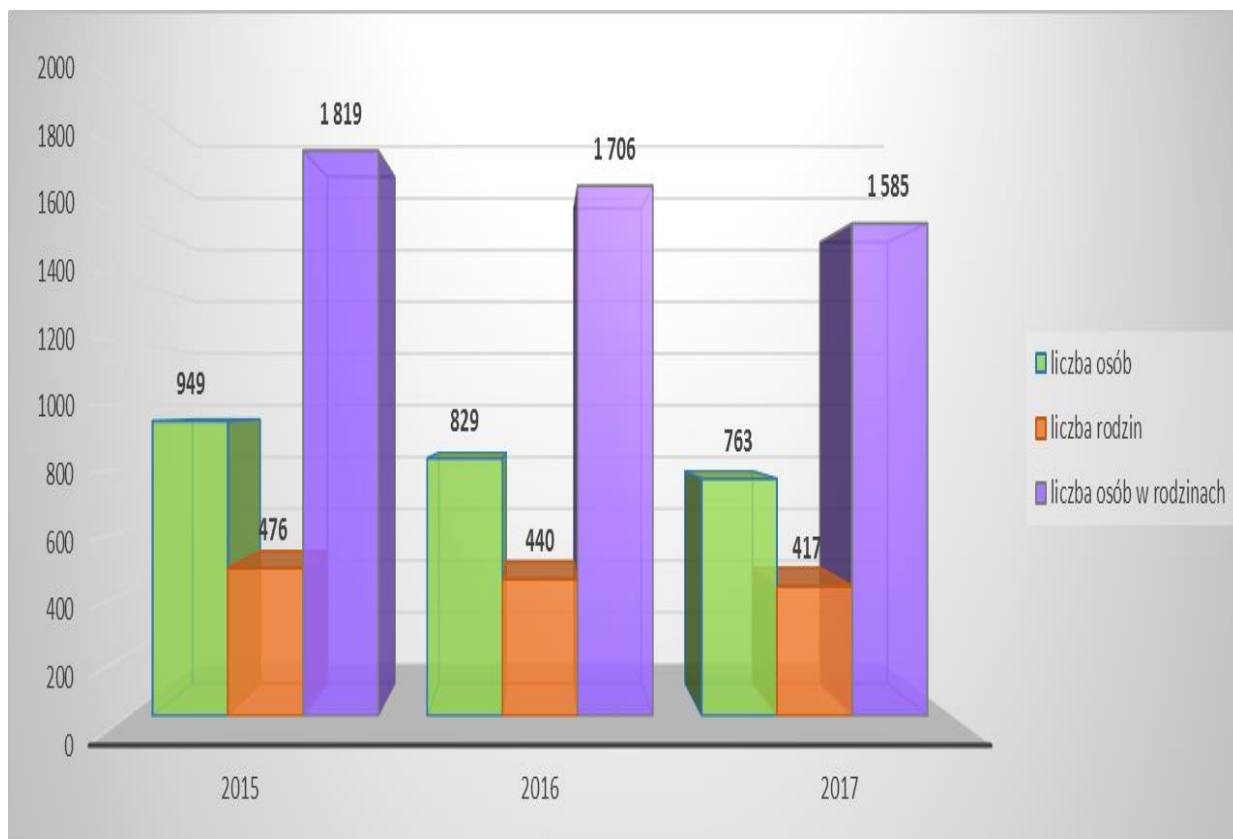
		2015	2016	2017
Liczba rodzin ogółem		564	536	562
Liczba osób w rodzinie ogółem		2 035	1 913	1 880
Liczba rodzin z dziećmi ogółem		281	243	221
w ty z:	- 1 dzieckiem	76	67	57
	- 2 dzieci	105	87	86
	- 3 dzieci	62	61	50
	- 4 dzieci	24	16	18
	- 5 dzieci	7	6	6
	- 6 dzieci i więcej	7	6	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Grunwald

Jak wynika z poniższych danych liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Grunwald na przestrzeni lat 2015-2017 prezentuje się na podobnym poziomie. Następuje natomiast spadek liczby rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną z 281 w 2015 roku do 221 w 2017 roku.

GOPS w Gierzwałdzie w roku 2016 realizując zadania z zakresu pomocy społecznej udzielił pomocy i wsparcia 905 osobom. Dane szczegółowe na temat osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1 Osoby i rodziny w gminie Grunwald, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Grunwald

Statystyki ukazują, że w 2015 roku świadczenie przyznano 949 osobom w gminie, w roku 2016 – 829, a w roku 2017 – 763 osobom. Na przestrzeni lat 2015-2017 liczba świadczeniobiorców GOPS Grunwald systematycznie zmniejszała się. Niewątpliwie wpływ na taką sytuację ma poprawa sytuacji bytowej rodzin z dziećmi w związku z realizacją rządowego Programu Rodzina 500+. Zdecydowaną większość odbiorców wsparcia udzielanego przez GOPS stanowiły osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej (608 osób w 2015 r., 534 w 2016 r., 487 w 2017 r.).

Powody udzielania pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej (z uwzględnieniem dożywiania dzieci w szkołach) w latach 2015-2017 obrazuje poniższa tabela:

Tabela 3 Powody przyznawania pomocy w gminie Grunwald w latach 2015-2017

Powody przyznania pomocy	2015		2016		2017		
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
Ubóstwo	373	1479	333	1339	319	1247	
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	
Bezdomność	5	5	3	3	2	2	
Potrzeba ochrony macierzyństwa	92	434	87	431	84	426	
W tym: Wielodzietność	23	135	29	171	36	207	
Bezrobocie	292	1195	257	1057	244	990	
Niepełnosprawność	108	356	100	334	99	313	
Długotrwała lub ciężka choroba	96	261	90	267	85	245	
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem	137	740	120	654	97	524	
w tym rodziny:	- niepełne	57	228	55	229	51	222
	- wielodzietne	94	589	77	492	54	351
Przemoc w rodzinie	25	84	19	73	16	46	
Alkoholizm	35	130	25	103	27	108	
Narkomania	0	0	0	0	0	0	
Trudności w przystosowania się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	14	6	9	8	8	
Zdarzenie losowe	1	4	1	1	0	0	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Grunwald

Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w ostatnich latach były: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa. Często niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia i przemoc domowa.

Problemy jakie pojawiają się w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Występowanie powyższych problemów może prowadzić do zaburzenia prawidłowego funkcjonowania rodziny, dlatego niezbędne jest zapewnienie dostępu do kompleksowych usług i realizowanie działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gierzwałdzie udziela wsparcia i pomocy rodzinom również poprzez wypłacanie świadczeń rodzinnych i opiekuńczych, świadczenia wychowawczego, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych. GOPS jest również realizatorem rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny oraz programów pomocowych, w tym np. wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020, wydaje również skierowania na żywność w ramach programu FEAD.

Dużym wsparciem finansowym dla rodzin z dziećmi jest realizowany program „Pomoc państwa w wychowaniu dzieci (Rodzina 500+).” Z tego programu w 2017 roku z terenu naszej gminy skorzystały 544 rodziny. Pomoc ta znacznie zmniejszyła skalę ubóstwa rodzin z dziećmi.

Wśród problemów społecznych, z którymi borykają się współczesne rodziny w gminie Grunwald wymienia się alkoholizm, narkomanię oraz przemoc rodzinną. Działania zmierzające do zapobiegania i eliminacji pojawiających się problemów podejmuje m.in. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mają również możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, w tym: psychologicznego, rodzinnego i terapeutycznego.

W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy gminy Grunwald mają możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa prowadzonego w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Gierzwałdzie, w tym: psychologicznego, rodzinnego i terapeutycznego. W 2017 roku specjalista pracy z rodziną w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie udzielił 117 porad, specjalista pomocy psychologicznej i interwencji kryzysowej – 57, terapeuta uzależnień/psycholog – 90.

Kolejną formą pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest objęcie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Grunwald wsparciem asystenta rodziny. W latach 2015-2017 wsparcie to realizowane było wyłącznie w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. W okresie od 2016 roku do końca 2018 roku poza działaniami w ramach programu 8 rodzin objęto wsparciem konsultanta rodziny w ramach partnerskiego projektu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie „Rodzina silna wsparciem” współfinansowanego z EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4 Objęcie rodzin w gminie Grunwald wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2017

	2015	2016	2017
Liczba rodzin objętych wsparciem	27	14	12
Liczba dzieci	77	37	29
Liczba asystentów rodziny	4	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Grunwald

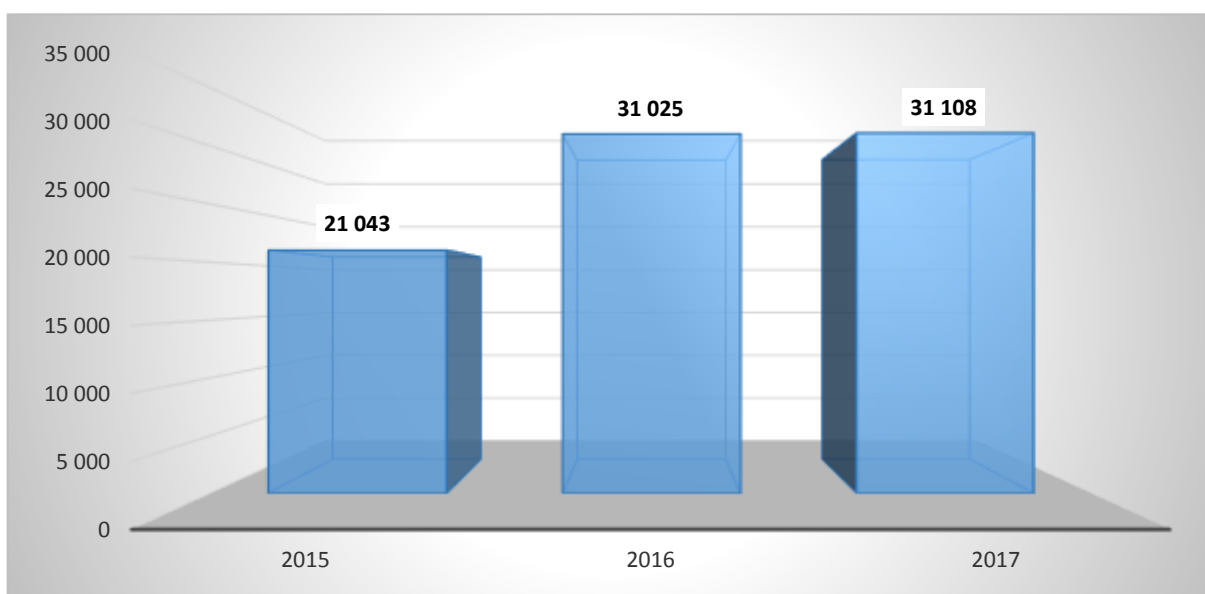
Powyższe dane wskazują, że na przełomie trzech ostatnich lat liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez przydzielenie asystenta rodziny zmniejszyła się. W 2015 roku asystenturą zostało objętych 27 rodzin, w 2016 roku – 14, a w 2017 roku – 12. Zmniejszyła się liczba zatrudnionych asystentów z 4 w 2015 roku do 2 w 2016 i 2017 roku. Zmiana ta spowodowana była m.in. tym, iż rodziny wymagające pomocy objęte zostały wsparciem konsultanta rodziny. Działania asystenta oraz rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia się i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem złożonym i długofalowym. Efekty pracy w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta

rodziny oraz przedstawiciele innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych czy minimalizacji występowania patologii lub uzależnienia. W sytuacji, gdy pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej stanowi zagrożenie dla jego bezpieczeństwa lub życia koniecznym staje się odseparowanie go i umieszczenie w pieczy zastępczej.

Jednym z zadań nałożonych na samorząd gminny z zakresu pieczy zastępczej jest współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Koszty ponoszone przez gminę Grunwald w latach 2015-2017 obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2 Koszty ponoszone przez gminę Grunwald za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2015-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Grunwald

Z powyższych danych wynika, że koszty ponoszone przez gminę Grunwald za pobyt dzieci w pieczy zastępczej systematycznie rosną. Jest to związane ze zwiększającym się udziałem procentowym gminy w kosztach oraz czasem pobytu dzieci w pieczy. W pierwszym roku pobytu dziecka koszt odpłatności to 10%, w drugim 30% a w trzecim i kolejnych latach 50%. W pieczy zastępczej na przestrzeni ostatnich lat przebywało 5 dzieci.

Niewątpliwie ważną rolę w systemie wsparcia rodzin pełnią określone działania, ukierunkowane na poprawę ich sytuacji materialno-bytowej. W połowie 2014 roku powstał

rządowy program dla rodzin wielodzietnych. Na jego podstawie Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej uruchomił system przyznawania Kart Dużej Rodziny osobom posiadającym co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia lub 25 roku życia, w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje w szkole wyższej. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie. W gminie Grunwald w roku 2015 Kartę Dużej Rodziny otrzymało 12 rodzin, w 2016 – 11, a w 2017 roku – 4 rodziny.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” - przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

III Cel główny i cele szczegółowe

Celem głównym programu jest:

Rozwój interdyscyplinarnego systemu wsparcia rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny.

Cel główny programu będzie realizowany przez następujące cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzinom o niskim statusie materialnym.
2. Prowadzenie działalności edukacyjno-profilaktycznej sprzyjającej wzmocnieniu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.
3. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin oraz podnoszenie kompetencji osób i służb działających na rzecz dziecka i rodziny.

IV Zadania i realizacja programu

Cel szczegółowy 1.		Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzinom o niskim statusie materialnym	
Działanie		Wskaźnik	Podmiot realizujący
1.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	1. Liczba rodzin objętych pomocą finansową; 2. Liczba rodzin objętych pomocą rzeczową w formie produktów żywnościowych w ramach programu FEAD;	GOPS
2.	Finansowanie dzieciom dożywiania	1. Liczba dzieci objętych dożywianiem;	GOPS
3.	Wydawanie rodzinom wielodzietnym Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny	1. Liczba wydanych Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny;	GOPS
Cel szczegółowy 2.		Prowadzenie działalności edukacyjno-profilaktycznej sprzyjającej wzmocnieniu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej	
Działanie		Wskaźnik	Podmiot realizujący
1.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego	1. Liczba udzielonych porad/konsultacji 2. Rodzaj poradnictwa;	GOPS, GKRPA, UG,
2.	Organizowanie spotkań, warsztatów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	1. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach, warsztatach; 2. Rodzaj spotkań, warsztatów;	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe

3.	Realizacja programów i projektów wspierających rodziny	1. Liczba programów, projektów; 2. Liczba osób biorących udział w programach, projektach;	UG, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, Kościoły, organizacje pozarządowe
4.	Podjmowanie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	1. Liczba zajęć, warsztatów; 2. Rodzaj działań edukacyjnych;	GOPS, GKRPA, GOK, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 3.		Rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	
Działanie		Wskaźnik	Podmiot realizujący
1.	Wsparcie asystenta rodzin dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	1. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;	GOPS
2.	Wsparcie asystenta rodzin dla kobiet w ciąży i rodzin w ramach realizacji programu „Za życiem”	1. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;	GOPS
3.	Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej	1. Wysokość środków przeznaczonych i poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej; 2. Liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej; 3. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych; 4. Liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin biligicznych;	UG, GOPS
4.	Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą	1. Liczba Niebieskich Kart; 2. Liczba posiedzeń GR;	GOPS, ZI
Cel szczegółowy 4.		Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin oraz podnoszenie kompetencji osób i służb działających na rzecz dziecka i rodziny	
Działanie		Wskaźnik	Podmiot realizujący

1.	Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji osób i służb działających na rzecz dziecka i rodzin	1. Liczba przeszkolonych osób; 2. Rodzaj szkolenia;	GOPS, placówki oświatowe, Sąd, Policja, GKRPA
2.	Zintegrowanie działań podmiotów pracujących na rzecz rodziny	1. Liczba posiedzeń ZI; 2. Liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny;	UG, GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Policja, GKRPA, ZI
Czas realizacji działań: działania ciągłe w latach 2019-2021			

V Przewidywane rezultaty

W odniesieniu do zaplanowanych działań założono osiągnięcie następujących rezultatów:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych, zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, w tym objęcie dożywianiem dzieci z rodzin ubogich.
3. Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
4. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczo-opiekuńczych rodziców.
5. Organizowanie spotkań i warsztatów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.
6. Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych.
7. Wszelstronna i systemowa pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia.
8. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pomoc ze strony asystenta rodziny i pracownika socjalnego.
9. Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.
10. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży.
11. Poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.

12. Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.
13. Przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.
14. Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji.
15. Podniesienie kompetencji osób i służb działających na rzecz rodziny oraz skuteczności podejmowanych działań pomocowych.
16. Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy osobami i instytucjami realizującymi program wspierania rodziny.

VI Odbiorcy programu

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są przede wszystkim dzieci oraz ich rodzice zamieszkujący na terenie gminy Grunwald, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie rodziny, którym sąd ograniczył władzę rodzicielską, lub które zostały takiej władzy pozbawione. Odbiorcami Programu są również wszystkie rodziny, które z różnych powodów potrzebują wsparcia instytucji w wypełnianiu zadań związanych z wychowywaniem dzieci.

VII Realizatorzy programu

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Grunwald na lata 2019 – 2021 powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz podmioty lub osoby zajmujące się pracą z dzieckiem i rodziną.

Głównym realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Grunwald, przy współpracy z :

- Władzami samorządowymi, w tym Wójtem Gminy Grunwald oraz Radą Gminy Grunwald, Radą Sołecką;
- Posterunkiem Policji w Stębarku;
- szkołami, przedszkolami funkcjonującymi na terenie gminy;

- służbą zdrowia funkcjonującą na terenie gminy;
- Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- kościołami (parafiami) z terenu gminy;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie;
- Sądem Rejonowym w Ostródzie – Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- kuratorami zawodowymi i społecznymi;
- Gminnym Ośrodkiem Kultury w Gierzwałdzie;
- organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz rodziny.

VIII Źródła finansowania programu

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych celów. Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Gminy Grunwald na lata 2019 – 2021 są środki poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny (budżet gminy i powiatu), a także środki uzyskane z dotacji z budżetu państwa, dotacji unijnych oraz środki organizacji pozarządowych.

IX Monitoring i ewaluacja

Za monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Grunwald na lata 2019 – 2021 odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Grunwald z siedzibą w Gierzwałdzie. Na podstawie własnych danych oraz informacji uzyskanych od podmiotów podejmujących poszczególne działania, realizator sporządzał będzie sprawozdanie, które następnie przekładać będzie Radzie Gminy Grunwald w terminie do 31 marca każdego roku.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań. Bieżące monitorowanie pozwoli również na szybką reakcję w przypadku, gdy wstępne założenia okażą się mało efektywne lub gdy pojawią się rozbieżności pomiędzy założeniami

a rezultatami. Umożliwi modyfikowanie działań i wprowadzanie odpowiednich korekt. Działania monitorujące prowadzone będą od początku Programu do końca realizacji.

ZAKOŃCZENIE

Rodzina jako podstawowa forma życia indywidualnego i społecznego daje człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokajania jego wielu potrzeb i wprowadzania go w świat wartości i norm społecznych. To, czego uczymy się w rodzinie pozostaje na całe życie. Dobrze funkcjonująca rodzina stanowi źródło miłości i akceptacji, daje poczucie bezpieczeństwa przez spójność wewnętrzną i obecność osób, na które można liczyć. Rodzina kształtuje osobowość, wpływając na losy jej członków. Jeśli jej kondycja pogarsza się wpływa to destrukcyjnie na funkcjonowanie nie tylko jednostki, ale także społeczeństwa. Założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Grunwald na lata 2019 – 2021 jest budowanie interdyscyplinarnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej. Realizacja założenia programu wymaga wieloaspektowego i zintegrowanego działania wszystkich służb działających na rzecz rodziny. Tylko systematyczne i skoordynowane działania pozwolą odbudowywać i wzmacniać opiekuńczo-wychowawczą rolę rodziny, a jednocześnie prawidłowo kształtować jednostki i społeczeństwo.